

Декан факультету

Савенко О.С.
2021__р.

РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

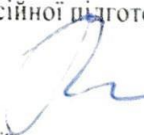
Філософські проблеми наукового пізнання

Галузь знань 12 – Інформаційні технології
Спеціальність 121 – Інженерія програмного забезпечення
Рівень вищої освіти - Другий (магістерський)
Обсяг дисципліни 4.0 кредити ЄКТС
Шифр дисципліни – ОЗП02
Статус дисципліни: обов'язкова
Факультет Програмування та комп'ютерних і телекомунікаційних систем
Кафедра філософії і політології

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни Кредити ЄКТС	Кількість годин							Форма семестрового контролю			
				Аудиторні заняття							Курсовий проєкт	Курсова робота	Залік	Іспит
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Індивідуальна робота студента	Самостійна робота, у т.ч. ІРС					
Д	1	1	4,0	120	17	-	34	-	69	-	-	-	-	
Разом ДФН				120	17	-	34	-	69	-	-	-	1	

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної підготовки магістрів

Програма складена

 Петрук Н.К.

Схвалена на засіданні кафедри філософії і політології

Протокол № 1 від "30" серпня 2021 р.

Зав. кафедри філософії і політології

 Петрук Н.К.

Робоча програма розглянута та схвалена Вченою радою факультету програмування та комп'ютерних і телекомунікаційних систем

Голова Вченої ради

 Савенко О.С.

ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ

Тип дисципліни	Обов'язкова
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Мова викладання	Українська
Семестр	Перший
Кількість встановлених кредитів ЄКТС	4
Форми навчання, для яких викладається дисципліна	Денна

Результати навчання: Відповідно до Стандарту вищої освіти із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

компетентності: Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). Здатність критично осмислювати проблеми у галузі інформаційних технологій та на межі галузей знань, інтегрувати відповідні знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах **програми результати навчання:** Приймати ефективні організаційно-управлінські рішення в умовах невизначеності та зміни вимог, порівнювати альтернативи, оцінювати ризики. Збирати, аналізувати, оцінювати необхідну для розв'язання наукових і прикладних задач інформацію, використовуючи науково-технічну літературу, бази даних та інші джерела.

Зміст навчальної дисципліни: Філософія пізнання. Особливості наукового пізнання. Наукове знання. Генеза наукового пізнання: історичний аспект. Рівні наукового пізнання. Методи і прийоми дослідження. Динаміка науки, теоретичні моделі та закономірності науки. Сучасні концепції наукового пізнання. Аксиологічні проблеми наукового пізнання. Наукове пізнання як феномен культури.

Запланована навчальна діяльність: лекцій 17 год., семінарських занять 34 год., самостійної роботи 69 год.; разом 120 год.

Методи навчання: методи проблемного викладання, словесні, наочні(лекції);; пояснювально-ілюстративні, дослідницькі, частково-пошукові, самостійна робота

Форми і методи оцінювання результатів навчання: усне опитування, тестування, письмовий іспит

Вид семестрового контролю: іспит **Навчальні ресурси:**

1. Петрук Н.К., Гапченко О.В., Левченко А.В. Філософія науки: навчальний посібник /Н. Петрук, О. Гапченко, А. Левченко. – Хмельницький: ХНУ, 2018. – 271 с.
2. Семенюк Е. Філософія сучасної науки і техніки : підручник / Е. Семенюк, В. Мельник. – Вид. 3-тє, випр. та допов. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – 364 с.
3. Сергієнко В.В. Філософські проблеми наукового пізнання : навчальний посібник. / В. В. Сергієнко – Кременчук : Кременчуцький нац. ун-т, 2011. – 103 с.
4. Палагнюк М. М. Філософські проблеми наукового пізнання : конспект лекцій / М. М. Палагнюк. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2018. - 81 с.
5. Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
6. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/plage_lib.php.

Викладач: д-р філос. наук, проф. Петрук Н.К.

3. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Філософські проблеми наукового пізнання – це дисципліна, предметом якої є вивчення сутності наукового пізнання, його структури, функцій в системі людської діяльності, особливостей наукового знання, методології наукового дослідження. Важливою передумовою осягнення курсу є розуміння наукового знання в єдності з діяльністю суб'єкта і включення пізнання в соціокультурний контекст. Вивчення дисципліни ґрунтується на знанні філософії і передусім такого її розділу, як гносеологія. Доцільність вивчення курсу «Філософські проблеми наукового пізнання» обумовлюється потребами теоретичної, філософської підготовки майбутніх магістрів у галузі інформаційних технологій.

Мета дисципліни. З'ясування особливостей наукового пізнання, його структури; аналіз пізнавальних процедур і методів, які забезпечують продукування нового знання; розуміння механізмів застосування наукового знання в різних сферах людської діяльності.

Предмет дисципліни – природа пізнання, сутність наукового знання, його місце в системі культури і комунікації.

Завдання дисципліни. Формування загальних та спеціальних компетентностей щодо розуміння наукового пізнання як вияву людської діяльності; розуміння сутності та особливостей наукового знання; характеристика емпіричного та теоретичного рівнів наукового пізнання; аналіз методології наукового дослідження; розгляд основних епістемологічних концепцій в сучасній науці; окреслення особливостей гуманітарного пізнання та його взаємодії з технічним; аналіз наукового пізнання з урахуванням ціннісного та культурного контексту; формування здатності застосовувати філософську методологію в конкретно-науковому пізнанні (в галузі інформаційних технологій).

Відповідно до Стандарту вищої освіти із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

компетентності: ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК-3. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні. ЗК-5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ФК-7. Здатність критично осмислювати проблеми у галузі інформаційних технологій та на межі галузей знань, інтегрувати відповідні знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах.

програми результати навчання: ПРН-12 Приймати ефективні організаційноуправлінські рішення в умовах невизначеності та зміни вимог, порівнювати альтернативи, оцінювати ризики. ПРН-17 Збирати, аналізувати, оцінювати необхідну для розв'язання наукових і прикладних задач інформацію, використовуючи науково-технічну літературу, бази даних та інші джерела.

4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВИХ КРЕДИТІВ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Кількість годин, відведених на:		
	лекції	семінарські заняття	самостійну роботу
Тема 1. Філософія пізнання	6	14	24
Тема 2. Сучасні концепції наукового пізнання	8	16	31
Тема 3. Наукове пізнання: цінності та культура	3	4	14
Години	17	34	69
Всього годин (кредитів)	120/4,0		

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Години
1	<p>Тема 1. Філософія пізнання <i>Лекція</i></p> <p><i>1. Філософія пізнання.</i></p> <p>Специфіка філософського підходу до наукового пізнання. Філософія пізнання і формування нового наукового світогляду. Наука як специфічна форма наукового пізнання. Соціокультурна обумовленість наукового пізнання. Нове розуміння місця наукового знання в культурі. Інформаційна революція і наукове пізнання. Мислення і наукове пізнання. Наукове пізнання як передумова прийняття ефективних організаційно-управлінських рішень в умовах невизначеності та зміни вимог, порівняння альтернатив, оцінювання ризиків. Позитивістська філософія і спроби методологічного обґрунтування наукового пізнання.</p> <p>Література: [1, с. 5-12], [2, с. 10-30], [3, с. 3-10], [4, с. 3-8].</p>	2
2	<p>Тема 1. Філософія пізнання</p> <p><i>Лекція 2. Особливості наукового пізнання. Наукове знання.</i></p> <p>Наукове пізнання як форма людської діяльності. Наукове пізнання і культурний контекст. Сутність наукового знання. Знання та інформація. Класифікація форм знання. Особливості наукового знання. Критерії наукового знання. Функції наукового знання. Опис, розуміння, пояснення, передбачення. Суб'єкт і об'єкт наукового пізнання. Будова і динаміка наукового знання. Природниче, гуманітарне, технічне знання в структурі наукового знання. Фундаментальне та прикладне знання. Наукове знання в інформаційному суспільстві.</p> <p>Література: [1, с. 99-132], [4, с. 10-30], [5, с. 110-161], [3, с. 15-35]</p>	2
3	<p>Тема 1. Філософія пізнання</p> <p><i>Лекція 3. Генеза наукового пізнання: історичний аспект.</i></p> <p>Донаукове знання і стихійно-емпіричне пізнання. Наукове знання в культурі стародавньої Греції. Становлення науки як теоретичної діяльності. Специфіка наукового мислення та уявлення про природу в середні віки. Світоглядні основи наукового пізнання в добу Відродження. Вплив наукової революції XVI - XVII ст. на розвиток науки. Зміна уявлень про метод наукового пізнання: класична, некласична, постнекласична наука. Наукове пізнання і нове світорозуміння в сучасному світі.</p> <p>Література: [1, с. 99-132], [5, с. 161-191], [4].</p>	2
4	<p>Тема 2. Сучасні концепції наукового пізнання <i>Лекція</i></p> <p><i>4. Рівні наукового пізнання.</i></p> <p>Основні структурні елементи наукового пізнання. Емпіричне пізнання. Теоретичний рівень пізнання та його специфіка. Чуттєве та раціональне в пізнанні. Метатеоретичний рівень пізнання. Парадигмальний рівень дослідження. Філософські засади науки як підвалини наукового пізнання. Система теоретичних засад наукового пізнання. Стилль наукового мислення як система методологічних принципів і нормативів. Форми наукового пізнання.</p> <p>Література: [1, с. 137-170], [3, с. 35-47], [4, с. 28-40], [5, с. 196-248]</p>	2

5	<p>Тема 2. Сучасні концепції наукового пізнання <i>Лекція</i> 5. Методи і прийоми дослідження. Поняття наукового методу та його значення для науки. Методика дослідницької роботи. Класифікація методів. Наукові методи емпіричного дослідження. Порівняння, спостереження, вимірювання, експеримент. Методи теоретичного дослідження. Абстрагування, ідеалізація, уявний експеримент, гіпотетико-дедуктивний метод, аксіоматичний метод. Загальнологічні методи: аналіз, синтез, індукція, узагальнення, аналогія, моделювання, формалізація. Системний</p>	2
	<p>підхід у науковому пізнанні. Структурно-функціональний аналіз у соціальногуманітарних науках. Науковий метод як необхідна умова збирання, аналізу, оцінювання необхідної для розв'язання прикладних задач інформації, використання науково-технічної літератури, бази даних та інших джерел. Література: [1, с. 142-150], [3, с. 36-40], [4, с. 43-50], [5, с. 196-248].</p>	
6	<p>Тема 2. Сучасні концепції наукового пізнання <i>Лекція 6. Динаміка науки, теоретичні моделі та закономірності розвитку науки.</i> Основні теоретичні моделі розвитку науки. Специфіка кумулятивного та антикумулятивного підходу до науки. Класичний фундаменталізм в історії науки. Діалектико-матеріалістична модель розвитку науки. Концепція зростання наукового знання К. Поппера. Концепція історичної динаміки науки Т. Куна. Методологія науково-дослідницьких програм І. Лакатоса. “Методологічний анархізм” П. Фейєрабенда. Сучасне наукове пізнання і проблема наступності наукових знань. Загальні закономірності розвитку наукового пізнання. Література: [1, с. 51-64], [3, с. 35-50], [5, с. 185-200].</p>	2
7	<p>Тема 2. Сучасні концепції наукового пізнання <i>Лекція</i> 7. Сучасні концепції наукового пізнання. Наукове пізнання як фактор цивілізаційного розвитку. Наукове пізнання і формування нового світобачення у сучасному світі. Синергетика як нова стратегія наукового пошуку. Теорія самоорганізації і методологія пізнання когнітивних, природних і соціальних систем. Глобальний еволюціонізм у системі наукового знання. Міждисциплінарний синтез знань у науковому дослідженні. Формування нової парадигми гуманітарної науки і методологія соціальногуманітарного пізнання. Література: [1, с. 179-200], [2, с. 150-250], [5, с. 370-420].</p>	2
8	<p>Тема 3. Наукове пізнання: цінності та культура <i>Лекція</i> 8. Наукове пізнання і цінності. Пізнання і цінності: співвідношення істинності та цінності. Цінності та оцінка. Роль ідеалу в науковому пізнанні. Соціальні, моральні, естетичні, культурні ціннісні орієнтації та їх роль у науковому пізнанні. Осмислення взаємозв'язку наукових і соціальних цінностей як умова розвитку сучасної науки. Цінніснонормативні структури наукового пізнання. Етика науки. Естетичні критерії наукового дослідження. Література: [1, с. 231-247], [2, с. 300-350], [3, с. 90-100], [5, с. 350-390].</p>	2
9	<p>Тема 3. Наукове пізнання: цінності та культура <i>Лекція</i> 9. Наукове пізнання в системі культури. Вплив культурно-історичних факторів на розвиток наукового пізнання. Роль соціальних та антропологічних факторів у розвитку наукового пізнання. Принцип історичності. Наукове пізнання й інші феномени культури. Природа і розвиток наукового пізнання в соціокультурному контексті. Наукове пізнання і релігія. Наукове пізнання і мистецтво. Наука і альтернативні форми знання. Наукове пізнання і суспільство.</p>	1

	Література: [2, с. 50-100], [3, с. 26-40], [4, с. 70-80], [5, с. 30-50].	
Разом за семестр:		17

5.2. Зміст лабораторних (практичних, семінарських) занять

Перелік семінарських занять для магістрів

№ з/п	Назва теми	Години
1	Тема 1. Філософія пізнання. Література: [1, с. 5-12], [2, с. 10-30], [3, с. 3-10], [4, с. 3-8].	5
2	Тема 2. Особливості наукового пізнання. Наукове знання Література: [1, с. 99-132], [4, с. 10-30], [5, с. 110-161], [3, с. 15-35]	5
3	Тема 3. Генеза наукового пізнання: історичний аспект. Література: [1, с. 99-132], [5, с. 161-191], [4].	4
4	Тема 4. Рівні наукового пізнання. Література: [1, с. 137-170], [3, с. 35-47], [4, с. 28-40], [5, с. 196-248]	4
5	Тема 5. Методи і прийоми дослідження. Література: [1, с. 142-150], [3, с. 36-40], [4, с. 43-50], [5, с. 196-248].	4
6	Тема 6. Динаміка науки, теоретичні моделі та закономірності науки. Література: [1, с. 51-64], [3, с. 35-50], [5, с. 185-200].	4
7	Тема 7. Сучасні концепції наукового пізнання. Література: [1, с. 179-200], [2, с. 150-250], [5, с. 370-420].	4
8	Тема 8. Наукове пізнання і цінності. Література: [1, с. 231-247], [2, с. 300-350], [3, с. 90-100], [5, с. 350-390].	2
9	Тема 9. Наукове пізнання в системі культури. Література: [2, с. 50-100], [3, с. 26-40], [4, с. 70-80], [5, с. 30-50].	2
Разом за семестр:		34

5.3 Зміст самостійної (індивідуальної) роботи

Самостійна робота магістрів денної форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, тестуванні з теоретичного матеріалу, виконанні індивідуальних завдань тощо.

Зміст самостійної роботи студентів денної форми навчання

Номер тижня	Вид самостійної роботи	К-ть годин
1	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі. 3. Підготовка до семінарського заняття №1.	5
2	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі.	4
3	1.Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі. 3. Підготовка до семінарського заняття №2.	4
4	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі.	4
5	1.Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі.	4
6	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі. 3. Підготовка до семінарського заняття №3.	4
7	1.Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі.	4
8	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі. 3. Підготовка до семінарського заняття №4.	4
9	1.Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі.	4
10	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі. 3. Підготовка до семінарського заняття №5.	4
11	1.Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі.	4
12	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі. 3. Підготовка до семінарського заняття №6.	4
13	1.Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі.	4
14	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі. 3. Підготовка до семінарського заняття №7.	4
15	1.Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі.	4
16	1. Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі. 3. Підготовка до семінарського заняття №8.	4
17	1.Опрацювання лекційного матеріалу теми. 2. Вивчення матеріалу, розміщеного в модульному середовищі. 3. Підсумкове тестування.	4
Разом за семестр:		69

Заняття відпрацьовуються згідно з графіком навчального процесу.

6. ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Процес вивчення філософії пізнання здійснюється на основі використання як традиційних, так і сучасних методів: методи проблемного викладання, словесні, наочні(лекції); пояснювально-ілюстративні, дослідницькі, частково-пошукові, самостійна робота.

Лекції проводяться традиційним чином: як викладання матеріалу лектором в аудиторії, а практичні заняття - шляхом дискурсу, організації діалогу із магістрами, проведення тестконтролів з використанням ІТ-технологій, проведення практикумів. Метою навчання є з'ясування особливостей наукового пізнання, його структури; аналіз пізнавальних процедур і методів, які забезпечують продукування нового знання; розуміння механізмів застосування наукового знання в різних сферах людської діяльності.

7. ФОРМИ І МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочим планом дисципліни. Семестровий контроль проводиться у формі іспиту. При виведенні остаточної оцінки враховуються результати поточного контролю та письмового іспиту.

Процес оцінювання підготовленості аспіранта можна розділити на етапи:

Перший етап оцінювання направлений на визначення знань інформаційного мінімуму. Якщо аспірант твердо засвоїв визначену навчальним планом суму формальних знань, то це означає, що він зуміє використати їх при вирішенні різних практичних проблем.

Перед вивченням дисципліни, як правило, проводиться вихідний контроль знань з дисциплін, що їй передують і забезпечують її. При цьому необхідно встановити рівні та критерії сформованості знань щодо змісту навчальних елементів. Такими рівнями є:

Ознайомчо-орієнтовний (ОО) – особа має орієнтовне уявлення щодо понять, які вивчаються, а також змісту основних питань, якими потрібно оперувати.

Понятійно-аналітичний (ПА) – особа має чітке уявлення про об'єкт навчання, здатна здійснювати смислове виділення, пояснення, узагальнення й систематизацію знань, чітко формулювати зміст досліджуваної проблеми.

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за чотирибальною шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих позитивно з врахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих її видів робіт. Студент, який набрав позитивний середньозважений бал за поточну роботу і не здав підсумковий контрольний захід (залік), вважається невстигаючим.

При оцінюванні знань студентів використовуються різні засоби контролю, зокрема: усне опитування на семестрових заняттях; засвоєння теоретичного матеріалу з тем перевіряється тестовим контролем; контроль здійснюється згідно з робочою програмою дисципліни і робочим навчальним планом.

Для семінарських занять викладач встановлює обов'язковий мінімум оцінок, які має отримати студент впродовж семестру, щоб виконати програму дисципліни. При оцінюванні знань студентів викладач керується такими критеріями.

Оцінку „відмінно” отримує студент за глибоке і повне опанування змісту навчального матеріалу, в якому він легко орієнтується, понятійного апарату, за уміння зв'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, формулювати і обґрунтовувати свої судження, вибирати конструктивні рішення. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і в письмовій формі).

Оцінку „добре” отримує студент за повне засвоєння навчального матеріалу, володіння понятійним апаратом, орієнтування в вивченому матеріалі, свідоме використання знань для вирішення практичних завдань, грамотний виклад відповіді. При цьому враховується те, що у змісті й формі відповіді могли бути окремі неточності (похибки), нечіткі формулювання тощо. Відповідь студента має будуватись на основі самостійного мислення.

Оцінки "задовільно" заслуговує студент, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, виконав практичні завдання, що передбачені програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент слабо знає структуру курсу, допускає помилки у відповіді тощо.

Оцінка „незадовільно” виставляється, коли студент має розрізнені, безсистемні знання, не вмє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні конкретних завдань.

На основі результатів поточного контролю і контрольного заходу виставляється підсумкова семестрова оцінка. На основі аналізу контролю знань викладач удосконалює курс лекцій, звертаючи особливу увагу на ті розділи, чи теми, при вивченні яких було найбільше неточних відповідей, що у свою чергу свідчить про методичні та інші недоліки при висвітленні вказаних тем або розділів.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота									Самостійна, індивідуальна робота	
Семінарські заняття									Тестовий контроль:	Іспит
1	2	3	4	5	6	7	8	9	T 1-9	
ВК: 0,4									0,2	0,4

Умовні позначення: Т – тема дисципліни; ВК – ваговий коефіцієнт.

Оцінювання тестових завдань

Тематичний тест для кожного студента складається з двадцяти тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 20.

Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою.

Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, представлена у нижченаведеній таблиці.

Сума балів за тестове завдання	1–7	8-10	11-16	17-20
Оцінка	2	3	4	5

На тестування відводиться 20 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Через 20 хвилин студенти здають викладачу завдання з талонами відповідей. Викладач на наступному занятті оголошує результати тестування. Тестування студент може також пройти і в он-лайн режимі в модульному середовищі MOODLE.

Якщо студент отримав негативну оцінку, то він має перездати її в установленому порядку, але обов'язково до терміну наступного контролю. У випадку, коли студент не виконав індивідуальний план з дисципліни у заплановані терміни без поважних причин, то під час опрацювання заборгованості при позитивній відповіді йому виставляється оцінка «задовільно».

Підсумкова семестрова оцінка за національною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення усіх оцінок до електронного журналу. Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені у таблиці.

Залік виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав студент з дисципліни, знаходиться в межах від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за вітчизняною шкалою ставиться «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів.

Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інтервальна шкала балів	Вітчизняна оцінка	
A	4,75–5,00	5	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків
B	4,25–4,74	4	Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4	Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3	Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3	Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

Талон відповідей

тестування із Філософські проблеми наукового пізнання

назва дисципліни

на тему 1, 2, 3

Студента гр. _____

Прізвище та ініціали

Номер завдання	Відповідь	Номер завдання	Відповідь	Номер завдання	Відповідь	Номер завдання	Відповідь
1		6		11		16	
2		7		12		17	
3		8		13		18	
4		9		14		19	
5		10		15		20	

8. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

1. Мета, завдання і зміст курсу «Філософські проблеми наукового пізнання».
2. Філософія пізнання як галузь філософії
3. Взаємодія наукового і філософського знання.
4. Позитивізм. Концепція наукового пізнання в «першому» позитивізмі.
5. Емпіріокритицизм (другий позитивізм). Проблема філософського обґрунтування пізнання.
6. Неопозитивістська методологія наукового пізнання. Принцип верифікації.
7. Моделі розвитку науки в сучасній філософії.
8. Концепція зростання знань К. Поппера.
9. Концепція історичної динаміки науки Т. Куна. Поняття парадигми.
10. Концепція науково-дослідницьких програм І. Лакатоса.
11. «Анархістська епістемологія» П. Фейєрабенда.
12. Проблема наступності наукових знань (Дж. Голтон, М. Полані, С. Тулмін).
13. Сутність пізнання: пізнання як відображення.
14. Специфіка філософського підходу до наукового пізнання. Особливості наукового пізнання.
15. Сутність знання. Знання та інформація.
16. Класифікація форм знання. Наукове знання.
17. Функції наукового знання.
18. Будова і класифікація наукового знання.
19. Структура наукового пізнання.
20. Емпіричний рівень наукового пізнання.
21. Теоретичний рівень наукового пізнання.
22. Стратегії наукового дослідження в постнекласичній науці.
23. Наука як форма наукового пізнання.
24. Пізнання і формування наукової картини світу.
25. Історичні етапи розвитку науки. Передумови виникнення науки.
26. Наукове знання в античній культурі.
27. Наукове мислення і середньовічна картина світу.
28. Філософське та наукове знання в добу Відродження.
29. Наукова революція XVI - XVII ст. і зміна уявлень про наукове пізнання.
30. Загальнологічні методи наукового пізнання.
31. Наукова революція кінця XIX - початку XX ст. і особливості наукового пізнання.
37. Наукове знання, його особливості.
32. Наукове пізнання як соціокультурний феномен.
33. Форми наукового пізнання.
34. Особливості соціально-гуманітарного пізнання.
35. Методологія гуманітарного пізнання.

36. Проблема розуміння та інтерпретації тексту в герменевтиці.
37. Філософські засади науки.
38. Наукова картина світу.
39. Наукове пізнання, стиль наукового мислення та його конкретно-історична специфіка.
40. Поняття наукового методу та його значення для науки.
41. Особливості гіпотетико-дедуктивного методу дослідження.
42. Наукові методи емпіричного дослідження.
43. Значення експерименту в науковій діяльності.
44. Наукові методи теоретичного дослідження.
45. Сучасна методологія наукового пізнання.
46. Абстрагування, ідеалізація, формалізація, аксіоматичний метод у науковому дослідженні.
48. Гіпотеза як форма теоретичного знання.
49. Аналіз і синтез.
50. Індукція і дедукція.
51. Аналогія, моделювання.
52. Пізнання і цінності.
53. Істинність і цінність. Наукові і соціальні цінності.
54. Сцієнтизм і антисцієнтизм про місце наукового пізнання в культурі.
55. Етика науки. Нормативні основи науки.
56. Наукове пізнання як феномен культури.
57. Класифікація методів наукового пізнання.
58. Наукове пізнання і релігія, філософія і право.
59. Наукове пізнання і сучасний глобалізований світ.
60. Проблема, факт як форми наукового пізнання.
61. Теорія. Концепція. Ідея.
62. Роль математики у розвитку сучасної науки. Побудова математизованих теорій і наукове пізнання.
63. Специфіка технічного, гуманітарного і природничого пізнання.
64. Методологія гуманітарного пізнання.
65. Зміна уявлень про наукове пізнання в інформаційному суспільстві.
66. Філософія як рефлексія над науковим пізнанням.
67. Системний підхід у науковому дослідженні. Як впливає системний підхід на характер наукових досліджень у галузі інформаційних технологій?
68. Когнітивні та соціальні цінності: взаємодія та пріоритети в пізнанні
69. Сучасні інформаційні технології і сучасний світ: гуманістичної свідомості як вимога сучасності.
70. Вплив інформаційних технологій на розвиток науки.
71. Наукове пізнання в системі культури. Соціокультурна обумовленість наукового пізнання.
72. Моделювання як науковий метод. Математичне моделювання.

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний процес з дисципліни «Філософські проблеми наукового пізнання» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою. Зокрема, викладачами кафедри видано:

1. Петрук Н.К., Гапченко О.В., Левченко А.В. Філософія науки: навчальний посібник. – Хмельницький: ХНУ, 2018. – 271 с.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Добронравова І.С. Практична філософія постнекласичної науки про наукову істину та людську свободу / І.С. Добронравова // Філософія освіти. – 2014. – № 2. – С. 224–234.
2. Катренко А.В. Системний аналіз об'єктів та процесів комп'ютеризації: навчальний посібник / А.В. Катренко. – Львів : Науковий світ – 2000. - 424 с.
3. Мельник В.П. Філософія. Наука. Техніка /В. Мельник. – Львів: вид.центр ЛНУ, 2010. – 582 с.
4. Петрук Н.К. Гуманітарна освіта в глобальному світі // Філософсько-гуманітарні читання. Вип.3. – Дніпропетровськ, 2016. С.38-44.
5. Петрук Н.К. Комунікативні засади існування наукового товариства // Вісник Чернівецького університету. Зб. наук. праць. Вип. 541-542. – С.79-82.
6. Сергієнко В.В. Філософські проблеми наукового пізнання: навчальний посібник / В.В. Сергієнко.– Кременчук: Кременчуцький національний університет, 2011. – 103 с.
16. Mizrahi M. The History of Science as a Graveyard of Theories: A Philosophers' Myth? // International Studies in the Philosophy of Science. 2016. 30 (3). P. 263-278.
17. Ashton Z. & Mizrahi M. Show Me the Argument: Empirically Testing the Armchair Philosophy Picture // Metaphilosophy. 2018. 49 (1-2). P. 58-70.
18. Saatsi J. Historical Inductions, Old and New // Synthese. 2015. P.1-15.
19. Ludwig D. Hysteria, Race, and Phlogiston. A Model of Ontological Elimination in the Human Sciences // Studies in History and Philosophy of Science Part C: Studies in History and Philosophy of Biological and Biomedical Sciences. 2014. P. 45 (1):68-77.
20. Sankey H. Scientific Realism and the God's Eye Point of View // Epistemologia. 2003. 27 (2). P. 211-226.

11. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Електронний університет:

1. Модульне середовище для навчання (розміщені усі необхідні матеріали з дисципліни, в тому числі тестові завдання для поточного та семестрового контролю знань).
2. Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
3. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/page_lib.php.